

Bolagsstyrningsrapport

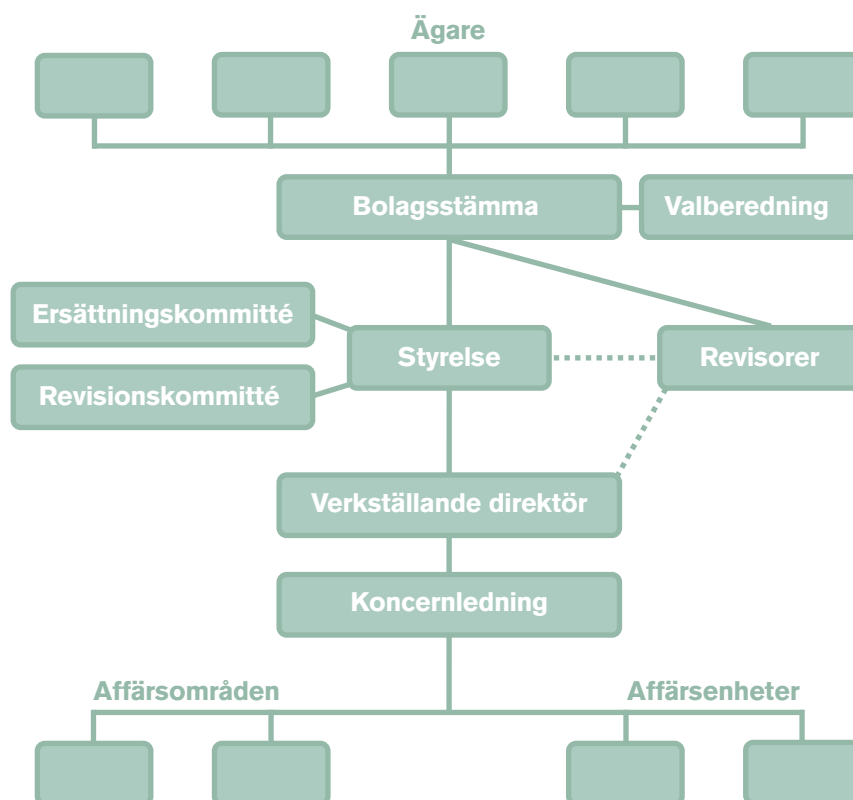
Under 2008 fokuserade styrelsen särskilt på frågor relaterade till en anpassning av koncernens verksamhet efter rådande marknadsförhållanden; initialt till en mycket stark efterfrågan på koncernens produkter och under andra halvåret till en kraftigt försvagad utveckling. Styrelsen har vidare fokuserat särskilt på den fortsatta integrationen av nyligen förvärvade verksamheter och på frågor relaterade till den ständigt pågående förnyelsen av koncernens produktprogram.

Organ för koncernens styrning

Styrning av Volvokoncernen sker via ett antal organ. På årsstämman utövar aktieägarna sin rösträtt med avseende på bland annat sammansättningen av Volvos styrelse och valet av externa revisorer. En valberedning föreslår kandidater till styrelseledamöter, styrelseordförande och externa revisorer. Styrelsen ansvarar för koncernens långsiktiga utveckling och strategi samt för att fortlöpande kontrollera och utvärdera bolagets verksamhet. Styrelsen utser vidare verkställande direktör i AB Volvo, tillika koncernchef. Styrelsens arbetsuppgifter bereds delvis av dess revisionskommitté och dess ersättningskommitté. Koncernchefen leder koncernens löpande verksamhet i enlighet med styrelsens riktlinjer.

Koncernchefen leder koncernens löpande verksamhet genom i huvudsak två olika organ, koncernledningen, respektive styrelserna i affärsområdena och affärsenheterna. Koncernledningen består av de personer som rapporterar direkt till koncernchefen. Koncernledningsmötena leds av koncernchefen och vid dessa behandlas bland annat koncernövergripande frågor och frågor som berör mer än ett affärsområde eller en affärsenhet samt förmedlas information kring koncernens utveckling. Koncernchefen eller annan medlem i koncernledningen är styrelseordförande i styrelserna för affärsområdena och affärsenheterna och dessa består i övrigt till största delen av andra medlemmar ur koncernledningen. Genom affärsområdes- och affärsenhetsstyrelserna sker styrning och uppföljning av affärsområdenas och affärsenheternas finan-

Volvokoncernens bolagsstyrningsmodell

siella utveckling, affärsplaner och mål samt fattas beslut om bland annat investeringar.

Svensk kod för bolagsstyrning

Volvo tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning, reviderad per den 1 juli 2008, (Koden), enligt vilken denna bolagsstyrningsrapport är upprättad. Styrelsens beskrivning av de viktigaste inslagen i bolagets system för intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen ingår som ett särskilt avsnitt i denna bolagsstyrningsrapport.

Under perioden den 1 januari 2008 till och med den 31 december 2008 har Volvo inte avvikit från någon av reglerna i Koden.

Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisorer.

Valberedning

Valberedningens uppgift är att på aktieägarnas uppdrag till årsstämman framlägga förslag till ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt förslag till arvode och annan ersättning för styrelseuppdrag. De år då val av revisor för Volvo skall äga rum skall valberedningen lämna förslag till val av revisor samt till arvode till revisor med utgångspunkt i den beredning av frågan som skett av Volvos revisionskommitté.

Valberedningens förslag skall meddelas Volvo i så god tid att förslaget kan presenteras i kallelsen till årsstämman och samtidigt presenteras på Volvos hemsida. I samband med att kallelse utfärdas skall valberedningen bland annat uttala sig om huruvida de personer som föreslås väljas till styrelseledamöter är att anse som oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen respektive större aktieägare i bolaget, har andra väsentliga uppdrag och deras innehav av aktier i Volvo. Vid Volvos årsstämma 2007 antogs en ny instruktion för Volvos valberedning. Enligt denna instruktion skall årsstämman välja fem ledamöter till valberedningen, varav fyra skall representera de röstmässigt största aktieägarna i bolaget som uttalat sin vilja att delta i valberedningen. Därutöver skall en av ledamöterna vara styrelseordföranden i AB Volvo.

Vidare kan valberedningen erbjuda andra större aktieägare att utse en representant till ledamot i valberedningen. Om ett sådant erbjudande lämnas skall det gå i turordning till de röstmässigt största aktieägare som inte redan är representerade i valberedningen. Antalet ledamöter i valberedningen får dock vara högst sju.

Volvos årsstämma 2008 beslutade enligt den nya instruktionen att till ledamöter i valberedningen utse Volvos styrelseordförande Finn Johnsson, Carl-Olof By, representerande AB Industrivärden, Lars Förberg, representerande Violet Partners LP, Anders Oscarsson, representerande SEB Fonder / Trygg Försäkring och Thierry Moulouquet, representerande Renault. Valberedningen utsåg Thierry Moulouquet till ordförande. Senare under 2008 erbjöd valberedningen Svenska Handelsbanken tillsammans med SHB Pension Fund, SHB Pensionskassa, SHB Employee Fund och Oktogonen samt AMF Pension att utse varsin ledamot till valberedningen. Handelsbanken m fl utsåg Håkan Sandberg och AMF Pension utsåg Christer Elmehegen. När Christer Elmehegen lämnade AMF Pension i december 2008 lämnade han också sitt uppdrag i valberedningen.

Valberedningen har beslutat att föreslå stämman 2009 omval av Peter Bijur, Leif Johansson, Finn Johnsson (styrelseordförande), Louis Schweitzer, Ravi Venkatesan, Lars Westerberg och Ying Yeh som medlemmar av AB Volvos styrelse. Valberedningen föreslog även nyval av Jean-Baptiste Duzan och Anders Nyrén. Tom Hedelius och Philippe Klein har meddelat att de inte ställer upp för omval.

Styrelsen

Under 2008 bestod AB Volvos styrelse av nio stämموvalda ledamöter. Därutöver hade styrelsen tre ordinarie ledamöter och två suppleanter utsedda av arbetstagarorganisationen. Volvos koncernchef, Leif Johansson, var styrelseledamot.

Under 2008 hölls sex ordinarie möten, ett konstituerande och ett extraordinarie möte.

Styrelsens sammansättning samt närvaro under möten 1 januari 2008-31 december 2008

	Styrelse	Revisionskommittén	Ersättningskommittén
Finn Johnsson	8		4
Peter Bijur	7	3	
Per-Olof Eriksson ¹	3	1	
Tom Hedelius	7		3
Leif Johansson	8		
Philippe Klein	5		
Louis Schweitzer	7		3
Ravi Venkatesan ²	2		
Lars Westerberg	8	3	
Ying Yeh	7	3	
Martin Linder, arbetstagarrepresentant	8		
Olle Ludvigsson, arbetstagarrepresentant	8		
Johnny Rönkvist, arbetstagarrepresentant	7		
Totalt antal möten	8	3	4

¹ Lämnade styrelsen i samband med årsstämman 2008.

² Invaldes i styrelsen vid årsstämman 2008.

Styrelsen har antagit en arbetsordning för sitt arbete som innehåller regler om hur arbetet skall fördelas mellan styrelsens ledamöter, antalet ordinarie styrelsemöten, ärenden som skall behandlas vid ordinarie styrelsemöten samt styrelseordförandens åligganden. Vidare innehåller arbetsordningen riktlinjer för revisionskommitténs respektive ersättningskommitténs arbete. Styrelsen har även utfärdat skriftliga anvisningar, där det anges hur den finansiella rapporteringen till styrelsen skall ske och hur arbetet mellan styrelse och verkställande direktören är fördelat.

Årsstämman beslutar om de stämموvalda styrelseledamöternas arvoden. Vid årsstämman den 9 april 2008 beslutades att för tiden intill nästa årsstämma hållits skulle till styrelsen utgå ett arvode om totalt 5.725.000 kronor att fördelas mellan ledamöterna enligt följande. Styrelsens ordförande skulle tillerkännas 1.500.000 kronor och envar av övriga ledamöter 500.000 kronor med undantag av VD. Ordföranden i revisionskommittén skulle vidare tillerkännas 250.000 kronor och övriga två ledamöter i revisionskommittén 125.000 kronor var samt ledamöterna i ersättningskommittén 75.000 kronor vardera.

Under året gick styrelsen igenom affärsplaner och strategiska mål för Volvokoncernens olika verksamheter. Styrelsen granskade vidare regelbundet AB Volvos och koncernens ekonomiska ställning och verkade för att säkerställa att det finns effektiva system för uppföljning och kontroll av Volvokoncernens verksamhet och ekonomiska ställning. I samband härmed svarade revisionskommittén för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering genom att granska delårsrapporter och årsredovisning. I samband därmed sammanträffade styrelsen också under 2008 med bolagets revisorer. Vidare utvärderade styrelsen fortlöpande verkställande direktörens arbete.

Under 2008 fokuserade styrelsen särskilt på frågor relaterade till en anpassning av koncernens verksamhet efter rådande marknadsförhållanden; initialt till en mycket stark efterfrågan på koncernens produkter och under andra halvåret till en kraftigt försvagad utveckling. Styrelsen har vidare fokuserat särskilt på den fortsatta integrationen av nyligen förvärvade verksamheter och på frågor relaterade till den ständigt pågående förnyelsen av koncernens produktprogram.

Styrelsens arbete bedrivs i första hand inom ramen för formella styrelsemöten samt möten i styrelsens kommittéer. Därutöver upprätthålls en löpande kontakt mellan koncernchefen och styrelsens ordförande för att diskutera den pågående verksamheten och säkerställa att styrelsens beslut verkställs. På sidan Styrelse och revisorer redovisas varje styrelseledamots ålder, huvudsaklig utbildning och arbetslivserfarenhet, uppdrag i bolaget och andra väsentliga uppdrag, eget och närståendes aktieinnehav i Volvo per den 4 mars 2009 samt antal år som ledamot i Volvos styrelse.

Styrelsen genomförde under 2008 den årliga utvärderingen av sitt arbete. Styrelseordföranden har informerat valberedningen om resultatet av utvärderingen.

Oberoendefrågor

Styrelsen i Volvo är föremål för de oberoendekrav som följer av OMX Nordic Exchange

Stockholms ("Stockholmsbörsen") regelverk och Koden. Nedan följer en kort redogörelse för Stockholmsbörsens respektive Kodens regelverk. Oberoendekraven innebär i huvudsak att endast en person från bolagets ledning får ingå i styrelsen, att en majoritet av de stämmodvalda ledamöterna i styrelsen skall vara oberoende från bolaget och bolagsledningen samt att åtminstone två av de stämmodvalda ledamöter som är oberoende från bolaget och bolagsledningen också skall vara oberoende från bolagets större aktieägare. Koden uppställer dessutom krav på att en majoritet av ledamöterna i revisionskommittén skall vara oberoende från bolaget och bolagsledningen samt att åtminstone en ledamot skall vara oberoende från bolagets större aktieägare. Styrelseledamot som ingår i bolagsledningen skall inte vara ledamot av revisionskommittén. Beträffande ersättningskommittén uppställer Koden kravet att ledamöterna i ersättningskommittén, med undantag för styrelseordföranden om denne är ledamot i ersättningskommittén, skall vara oberoende från bolaget och bolagsledningen.

Mot bakgrund av ovanstående krav på styrelsens oberoende har valberedningen, avseende de styrelseledamöter som valdes på årsstämman 2008, för bolaget redovisat följande uppfattning om deras oberoende från bolaget och bolagsledningen samt från bolagets större aktieägare:

Finn Johnsson, Peter Bijur, Tom Hedelius, Philippe Klein, Louis Schweitzer, Ravi Venkatesan, Lars Westerberg och Ying Yeh är samtliga oberoende från bolaget och bolagsledningen.

Leif Johansson är, såsom Volvos koncernchef, inte oberoende från bolaget och bolagsledningen.

Louis Schweitzer är styrelseordförande i Renault och representerar Renault i bolagets styrelse. Philippe Klein är anställd av Renault och representerar Renault i bolagets styrelse. Då Renault kontrollerar mer än 10 procent av aktierna och rösterna i Volvo är dessa personer således enligt Koden och Stockholmsbörsens regelverk inte att anse som oberoende i

förhållande till en av bolagets större aktieägare.

Även valberedningen är föremål för oberoendekrav som uppställs i Koden. Enligt Koden skall majoriteten av valberedningens ledamöter vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Verkställande direktör eller annan person från bolagsledningen skall inte vara ledamot av valberedningen. Minst en av valberedningens ledamöter skall vara oberoende i förhållande till den i bolaget röstmässigt största aktieägaren eller grupp av aktieägare som samverkar om bolagets förvaltning. Samtliga av valberedningens ledamöter har bedömts vara oberoende i förhållande till Volvo och Volvos bolagsledning. Samtliga av valberedningens ledamöter förutom Thierry Moulouguet har bedömts vara oberoende i förhållande till Volvos röstmässigt största aktieägare, eftersom Thierry Moulouguet representerar Renault i valberedningen och Renault är Volvos röstmässigt största aktieägare.

Revisionskommittén

I december 2002 inrättade styrelsen en revisionskommitté, främst i syfte att utöva tillsyn över koncernens ekonomiska redovisning och rapportering samt revisionen av bokslutet. Revisionskommittén svarar för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering genom att granska delårsrapporter och årsredovisning. Revisionskommittén har vidare till uppgift att fastställa riktlinjer för vilka andra tjänster än revision som bolaget får upphandla av bolagets revisor samt att ge riktlinjer för transaktioner med till Volvo närstående bolag och personer. Ansvaret för att utvärdera såväl interna som externa revisorers arbete, liksom att biträda valberedningen med resultatet av utvärderingen samt vid framtagandet av förslag till revisorer åvilar revisionskommittén. Slutligen skall revisionskommittén utvärdera kvaliteten, relevansen och effektiviteten i koncernens system för internkontroll, internrevision och riskhantering.

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2008 utsågs Peter Bijur, Lars Westerberg och Ying Yeh till ledamöter i revi-

sionskommittén. Lars Westerberg utsågs till ordförande i revisionskommittén.

Revisionskommittén har träffat de externa revisorerna samt chefen för internrevisionen i samband med revisionskommittémötena. Revisionskommittén har även haft separata möten med de externa revisorerna respektive chefen för internrevision utan närvaro av representanter från bolagsledningen. Revisionskommittén och de externa revisorerna har bl a gått igenom den externa revisionsplanen och synen på hantering av risker. Under 2008 hade revisionskommittén tre möten.

Ersättningskommittén

I april 2003 inrättade styrelsen en ersättningskommitté i syfte att bereda och besluta i frågor om ersättning till högre chefer i koncernen. Kommittén skall lämna rekommendationer till styrelsen avseende styrelsens beslut om anställnings- och ersättningsvillkor för verkställande direktören i AB Volvo, principerna för ersättningar, inklusive pensioner och avgångsvederlag, till övriga koncernledningen, samt principerna för rörlig lön, aktiebaserade incitamentsprogram, pensioner och avgångsvederlag för andra högre chefer i koncernen. Ersätt-

ningskommittén beslutar även om individuella anställningsvillkor för övriga ledamöter i koncernledningen i enlighet med de av styrelsen fastställda principerna.

Under 2008 bestod ersättningskommittén av styrelseledamöterna Tom Hedelius, Louis Schweitzer och Finn Johnsson, ordförande. Under 2008 hade ersättningskommittén fyra möten.

Koncernledningen

Avsnittet Koncernledning innehåller uppgifter om koncernchefen och medlemmarna i koncernledningen med avseende på ålder, huvudsaklig utbildning, väsentliga uppdrag utanför Volvo, eget och närståendes aktieinnehav i Volvo per den 4 mars 2009 och tidpunkt för anställning i Volvo.

Extern revision

Volvos revisorer väljs av årsstämman för en period av tre eller fyra år. Nuvarande revisorer är PricewaterhouseCoopers AB (PwC) som valdes på årsstämman 2007 för en mandatperiod om tre år. Nästa val av revisorer kommer således att äga rum på årsstämman 2010. Två delägare i PwC, Göran Tidström och Olov

Karlsson, ansvarar för revisionen av Volvo. Göran Tidström är huvudansvarig revisor.

De externa revisorerna diskuterar den externa revisionsplanen och hantering av risker med revisionskommittén. Revisorerna genomför en översiktlig granskning av halvårsrapporten samt granskar årsredovisningen. Revisorerna rapporterar resultatet av sin granskning av årsredovisningen till aktieägarna genom revisionsberättelsen, som de framlägger för årsstämman. Därtill avger revisorerna detaljerade redogörelser över utförda granskningar inför revisionskommittén två gånger om året samt till styrelsen i dess helhet en gång om året.

När PwC anlitas för att tillhandahålla andra tjänster än den ordinarie revisionen, sker det i enlighet med de av revisionskommittén beslutade reglerna för godkännande i förväg av tjänsternas art och omfattning samt ersättning för dessa.

Disclosure Committee

Under 2004 inrättades en så kallad Disclosure Committee. Kommittén bidrar till att säkerställa att Volvo uppfyller sina skyldigheter enligt såväl tillämplig lagstiftning som tillämpliga börsregler att i god ordning offentliggöra kurspåverkande information till de finansiella marknaderna.

I kommittén ingår cheferna för avdelningarna Finans, Internrevision, Investerarrelationer, Juridik, Ekonomistyrning samt Redovisning och rapportering. Koncernens informationsdirektör är ordförande i Disclosure Committee.

Utestående aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram

En redogörelse för utestående aktie- och aktiekursrelaterade incitamentsprogram återfinns i not 34 Personal i koncernens noter.

Styrelsens beskrivning av de viktigaste inslagen i bolagets system för intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen

Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) för den interna kontrollen. Syftet med denna beskrivning är att ge aktieägarna och övriga intressenter en förståelse för hur den interna kontrollen är organiserad i Volvo vad beträffar den finansiella rapporteringen. Beskrivningen har utformats i enlighet med Koden samt den vägledning som har givits ut av Svenskt Näringsliv och FAR SRS och är därmed begränsad till intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen. Beskrivningen ingår som ett särskilt avsnitt i bolagsstyrningsrapporten men utgör inte en del i den formella årsredovisningen. Beskrivningen är inte granskad av bolagets externa revisorer.

Inledning

Fram till mars 2008 var AB Volvos B-aktier registrerade hos Securities and Exchange Commission (SEC) i USA. Under tiden Volvoaktien var registrerad hos SEC omfattades

Volvo av Sarbanes Oxley Act (SOX), vilken bland annat inkluderar omfattande bestämmelser om utvärderingen av den interna kontrollen över den finansiella rapporteringen. Även efter avregistreringen från SEC har Volvo bibehållit många principer för sin interna kontroll av den finansiella rapporteringen som infördes då koncernen var underkastad SOX-reglerna. Volvo följer i stort internkontrollprinciper framtagna av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). COSO-principerna består av fem sammanhängande komponenter. Komponenterna är kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Sedan 2005 har Volvo haft en särskild avdelning för intern kontroll. Funktionen för intern kontroll har till syfte att ge stöd åt ledningsgrupperna inom affärsområdena och affärsenheterna, så att de löpande kan tillse god och förbättrad intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet som bedrivs genom denna funktion grundar sig i huvudsak på en utvärderingsmetodik som tagits fram i syfte att följa SOX-lagstiftningen. Metodiken syftar till att säkerställa både efterlevnad av direktiv och riktlinjer men också till att skapa goda förutsättningar för specifika kontrollaktiviteter i väsentliga processer relaterade till den finansiella rapporteringen. Revisionskommittén informeras om resultatet av det arbete som funktionen för intern kontroll inom Volvo bedriver rörande risker, kontrollaktiviteter och uppföljning i den finansiella rapporteringen.

Volvo har vidare en internrevisionsfunktion där en väsentlig uppgift är att oberoende verifiera att bolag i koncernen efterlever de principer och regler som återfinns i koncernens direktiv, riktlinjer och instruktioner för finansiell rapportering. Chefen för internrevisionsfunktionen rapporterar direkt till koncernchefen och till koncernens finansdirektör samt till styrelsens revisionskommitté.

Kontrollmiljö

Grundläggande för Volvos kontrollmiljö är den företagskultur som är etablerad i koncernen och som ledare och anställda verkar i. Volvo jobbar aktivt med kommunikation och utbildning avseende bolagets värdegrunder som beskrivs i bland annat The Volvo Way, ett internt dokument om Volvos företagskultur, och koncernens Uppförandekod, för att säkerställa att god moral, etik och integritet genomryras organisationen.

Grundstommen i den interna kontrollen över den finansiella rapporteringen byggs upp kring koncernens direktiv, riktlinjer och instruktioner samt den ansvars- och befogenhetsstruktur som anpassats till koncernens organisation för att skapa och bibehålla en tillfredställande kontrollmiljö. Principer för Volvos interna kontroll samt direktiv och riktlinjer för den finansiella rapporteringen finns samlade i Volvo Financial Policies & Procedures (FPP), en bok som innehåller alla koncernens viktigare instruktioner, regler och principer.

Riskbedömning

Risker avseende den finansiella rapporteringen utvärderas och övervakas av styrelsen genom dess revisionskommitté, bland annat på så sätt att man försöker identifiera vilken sorts risker som typiskt sett kan anses väsentliga och var de typiskt sett uppstår. De årliga utvärderingsaktiviteter av den interna kontrollen som bedrivs av funktionerna intern kontroll och intern revision baseras på en riskbaserad modell. Bedömningen av vilken grad av risk som föreligger för att det skall uppstå felaktigheter i den finansiella rapporteringen sker utifrån en rad kriterier. Komplexa redovisningsprinciper kan till exempel innebära att den finansiella rapporteringen riskerar att bli felaktig för de poster som omfattas av sådana principer. Värdering av en viss tillgång eller skuld utifrån olika bedömningskriterier kan också utgöra en risk. Detsamma gäller komplexa och/eller förändrade affärsförhållanden.

Kontrollaktiviteter

Förutom styrelsen för AB Volvo och dess revisionskommitté utgör styrelserna och ledningsgrupperna i koncernbolagen övergripande kontrollorgan.

Flera kontrollaktiviteter tillämpas i de löpande affärsprocesserna för att säkerställa att eventuella felaktigheter eller avvikelser i den finansiella rapporteringen förebyggs, upptäcks och korrigeras. Kontrollaktiviteter spänner från allt mellan granskning av resultatutfall på ledningsgruppsmöten till specifika kontoavstämningar och analyser i de löpande processerna för den finansiella rapporteringen. Ekonomicheferna i koncernbolagen är ytterst ansvariga för att kontrollaktiviteterna i de finansiella processerna är ändamålsenliga och i enlighet med koncernens riktlinjer och instruktioner. De är också ansvariga för att befogenhetsstrukturer är utformade så att inte en och samma person kan utföra en aktivitet och sedan kontrollera samma aktivitet. Även kontrollaktiviteter inom IT-säkerhet och underhåll är en väsentlig del av Volvos interna kontroll över den finansiella rapporteringen.

Information och kommunikation

Riktlinjer och instruktioner avseende den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras löpande från ledningen till samtliga berörda anställda. Vidare finns ett antal kommittéer och nätverk inom Volvo som bland annat utgör forum för information och diskussion kring frågeställningar rörande den finansiella rapporteringen och tillämpliga interna regler. I dessa kommittéer och nätverk återfinns representanter från affärsområden och koncernens stabsfunktioner som är ansvariga för finansiell rapportering. Arbetet i dessa kommittéer och nätverk syftar bland annat till att säkerställa en likformig tillämpning av koncernens riktlinjer, principer och instruktioner för den finansiella rapporteringen samt att identifiera och kommunicera brister eller förbättringsområden i processer för den finansiella rapporteringen.

Uppföljning

Det löpande ansvaret för uppföljning ligger inom affärsområdenas ledningsgrupper och redovisnings- och controllerfunktioner. Därutöver genomför funktionerna för internrevision och intern kontroll uppföljning och övervakning i enlighet med vad som anges i inledningen av denna rapport. Resultat av utvärderingsaktiviteter rapporteras till koncernens ledning.